

МАКЕДОНСКА АКАДЕМСКА ИСТРАЖУВАЧКА МРЕЖА
МАРнет

Врз основа на член 10 став 1 алинеја 8 и 9 од Законот за основање на Македонската академска истражувачка мрежа МАРнет (“Службен весник на Република Македонија“ број 124 /10 од 20.09.2010 година), Управниот одбор на МАРнет на седницата на ден 21.05.2014 година го донесе следниот

П Р А В И Л Н И К
за организацијата и управувањето со
врвниот македонски .МК домен и
врвниот македонски .МКД домен

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој Правилник за организацијата и управувањето со врвниот македонски .МК домен и врвниот македонски .МКД домен (во понатамошниот текст- Правилник) се регулираат прашањата на организацијата и управувањето со врвниот македонски .mk домен и врвниот македонски .mkd домен, видови поддомени во .mk и .mkd домените и користењето на истите, називите на поддомени, регистрацијата и бришењето на поддомени во .mk и .mkd домените, права и обврски на корисниците на поддомени, начинот на упатување за решавањето на спорови и други прашања во врска со водењето на врвните македонски домени и регистрираните поддомени во .mk и .mkd домените.

Член 2

Термините кои се користат во овој Правилник го имаат следново значење:

1. **Интернет** – глобален комуникациски систем кој се состои од голем број на меѓусебно поврзани автономни системи (мрежи) кои вршат размена на информации со користење на заеднички збир на протоколи за комуникација.
2. **IP адреса** – е нумерички идентификатор кој на недвосмислен начин овозможува адресирање на уреди поврзани на интернет.
3. **Именски опслужувачи** – имиња на именски сервери на кои е поставен доменот.
4. **Единствен регистар** – база на податоци на имиња на домени, нивните регистранти и овластени лица за нивна администрација. Регистарот ги содржи сите регистрирани домени во .mk и .mkd домените кои постојат на примарниот именски опслужувач за .mk и .mkd домените (во понатамошниот текст- Регистар).
5. **МАРнет** – јавна установа која врши дејност од јавен интерес за развој, организација и управување на единствената образовна и истражувачка телекомуникациска мрежа во Република Македонија.
6. **Име на поддомен** – низа од дозволени карактери и симболи.
7. **Датум на регистрација** – датумот на кој доменот е регистриран и истиот е видлив во Регистарот.
8. **Датум на истекување на регистрација** – датум до кој е валиден доменот односно датум до кој се подмирени финансиските обврски за доменот и истиот е видлив во Регистарот.
9. **Регистрант** – правно или физичко лице кое, како краен корисник, го регистрирал доменот преку овластен регистар.
10. **Контакт** – е овластено правно или физичко лице, кое може да биде административен или технички контакт или е во улога на регистрант.

11. **Регистрар** – правен субјект кој е авторизиран од страна на МАРнет за вршење на таква дејност и кој има овластен пристап до Регистарот за да прави промени врз основа на барање на контактот.
12. **Сет на клучеви** – запис кој содржи најмалку еден клуч и еден технички контакт со цел поголема безбедност.
13. **Сет на именски опслужувачи** – запис кој содржи најмалку два именски опслужувачи и еден технички контакт.
14. **Барател** – физичко или правно лице кое поднесува барање за регистрација на домен, согласно со утврдените услови предвидени со Правилникот за организацијата и управувањето со врвниот македонски .МК домен и врвниот македонски .МКД домен.

Еднината во овој Правилник значи множина, а множината значи еднина.

Член 3

Национални интернет домени на Република Македонија се врвните македонски домени .mk (во натамошниот текст - .mk домен) и .mkd (во натамошниот текст - .mkd домен).

Со домените во .mk доменот управува Македонската академска истражувачка мрежа МАРнет (во натамошниот текст- МАРнет), која во исто време е администратор на .mk доменот.

Со домените во .mkd доменот управува МАРнет, која во исто време е администратор на .mkd доменот.

II. ВИДОВИ ПОДДОМЕНИ ВО .mk ДОМЕНОТ И РЕГИСТРАЦИЈА НА .mk ДОМЕНОТ

Член 4

Во .mk доменот се организираат поддомени, кои во натамошниот текст ќе бидат означени како секундарни домени.

Во секундарните домени во .mk доменот се регистрираат поддомени кои во натамошниот текст ќе бидат означени како терцијарни домени.

Член 5

Во врвниот .mk домен се организираат:

- Примарен домен .mk и
- Секундарни домени:

1. gov.mk 2. edu.mk 3. org.mk 4. com.mk 5. net.mk 6. inf.mk

Бројот и видовите на секундарните домени во .mk зоната можат да се менуваат и развиваат во согласност со интернет мрежата и потребите на корисниците на интернетот.

Член 6

Право да регистрираат секундарен домен во примарниот .mk домен имаат сите физички и правни лица.

Член 7

Право да регистрираат терцијарен домен во секундарниот домен gov.mk имаат: органите на државната управа на Република Македонија, установи и други организаци утврдени со Уставот на Република Македонија и закон, како и јавни претпријатија и единици на локалната самоуправа и градот Скопје.

Член 8

Право да регистрираат терцијарен домен во секундарниот домен edu.mk имаат: образовни и научноистражувачки установи, странски образовни организаци кои имаат дозвола за вршење образовна и научноистражувачка дејност и сл.

Член 9

Право да регистрираат терцијарен домен во секундарниот домен org.mk имаат: непрофитни организации, здруженија на граѓани и фондации, политички партии, синдикати, јавни здравствени установи, фондови и друго, странски амбасади, непрофитни странски организаци на кои со меѓународен договор или согласно со закон им е допуштено да вршат непрофитна дејност.

Член 10

Право да регистрираат терцијарен домен во секундарниот домен com.mk, net.mk и inf.mk имаат: трговски друштва, физички лица регистрирани за самостојно вршење дејност, лица со јавни овластувања, комори, задруги, финансиски организации, правни лица и физички лица регистрирани за вршење на стопанска дејност.

III. РЕГИСТРАЦИЈА НА .mkд ДОМЕНОТ

Член 11

Во врвниот .mkд домен се организира примарен домен .mkд.

Право да регистрираат секундарен домен во примарниот .mkд домен имаат сите физички и правни лица.

IV. НАЗИВ НА ДОМЕНИТЕ

Член 12

Полниот назив на домените се состои од:

- посебен дел на називот (во натамошниот текст – назив на доменот), кој слободно го избира подносителот на барањето за регистрација на доменот - регистрантот и
- фиксен дел на називот и тоа: примарните .mk или .mkд домени, како и секундарните домени gov.mk, edu.mk, org.mk, com.mk, net.mk и inf.mk.

Член 13

Називот на .mk доменот ги содржи следните елементи и ги исполнува следниве услови:

- се состои од букви од англиската абецеда (при тоа не се разликуваат мали и големи букви), броевите од 0 до 9 и знакот “-” (тире);
- се состои од најмалку 1 (еден) до најмногу 63 (шеесет и три) знаци, првиот и последниот знак не може да биде знакот „-“ (тире);
- не е дозволено последователно да се појавуваат два знаци „-“ (тире).

Член 14

Називот на .mkд доменот ги содржи следните елементи и ги исполнува следниве услови:

- се состои од букви од македонската азбука (при тоа не се разликуваат мали и големи букви), броевите од 0 до 9 и знакот “-” (тире);
- се состои од најмалку 3 (три) до најмногу 30 (триесет) знаци, првиот и последниот знак не може да биде знакот „-“ (тире);
- не е дозволено последователно да се појавуваат два знаци „-“ (тире).

V. УПРАВУВАЊЕ СО .mk и .mkд ДОМЕНОТ

Член 15

МАРнет е надлежна да:

- спроведува постапка за регистрација на домените согласно со овој Правилник;
- извршува технички работи поврзани со постојано и стабилно функционирање на примарниот именски опслужувач за сите .mk и .mkд домени;
- го води Регистарот;
- спроведува постапка за именување на регистрари;
- спроведува арбитражна постапка како што е утврдено со закон и овој Правилник;
- врши други работи утврдени со закон и другите акти.

Член 16

Бројот на домени кој може да ги регистрира еден регистрант е неограничен.

Домените се регистрираат на период од една до десет години, со право на продолжување по истекот на периодот на кој е регистриран доменот.

Член 17

Регистрираните домени се запишуваат во Регистарот.

Регистарот од претходниот став се води во електронска форма, а податоците запишани во него се јавно објавени на интернет страницата на МАРнет и се достапни за увид. Не е дозволено копирање на Регистарот.

VI. НАЧИН НА РЕГИСТРАЦИЈА НА ДОМЕН

Член 18

Регистрација на домени врши МАРнет.

Правото да вршат регистрација на домени, МАРнет може да го пренесе и на трети лица во својство на регистрари, со кои ќе биде склучен договор.

Барање за регистрација на домен регистрантот поднесува кај регистрар по негов слободен избор.

Барањето се поднесува:

- на образец објавен на интернет страницата на регистрарот, а кој содржи: податоци за регистрантот, податоци за доменот, податоци за контактите, имињата на именските опслужувачи на кои е поставен доменот како и потпис на подносителот;
- по електронски пат, а кој содржи: податоци за регистрантот, податоци за доменот, податоци за контактите и имињата на именските опслужувачи на кои е поставен доменот.

Член 19

Општите услови за регистрар со одлука ги утврдува Управниот Одбор на МАРнет, на предлог на директорот на МАРнет и јавно ги објавува на интернет страницата на МАРнет.

По спороведена постапка за утврдување на исполнетоста на условите за регистрар од страна на службата на МАРнет, директорот на МАРнет и избраниот регистрар потпишуваат договор.

Правата за регистрација на домени кои се однесуваат на примарните домени и сите секундарни домени освен gov.mk, МАРнет може да ги пренесе на регистрарите.

Меѓусебните права и обврски на МАРнет и регистрарите се утврдуваат со договор.

Член 20

Регистарот содржи:

- назив на доменот;
- регистрар преку кој е регистриран доменот;
- назив или име и адреса на регистрантот;
- имиња на лицата овластени за административен и за технички контакт со нивните телефони и адреси на електронска пошта;
- датум на регистрација на доменот;
- датум до кој се подмирени финансиските обврски во врска со регистрацијата на доменот;
- именски опслужувачи на кои е поставен доменот.

Член 21

Регистрантот може да бара писмено известување за регистриран домен од МАРнет.

На писмено барање на регистрантот, МАРнет издава писмено известување- потврда со податоците кои се запишани во Регистарот.

VII. ПРАВА И ОБВРСКИ НА РЕГИСТРАНТИТЕ

Член 22

Регистрантот е должен за настаната промена на податокот, кој се запишува во Регистарот, во рок од 8 дена по писмен или електронски пат да го извести регистрарот преку кој е регистриран доменот од адреса на електронска пошта на регистрантот запишана во Регистарот.

Службените контакти помеѓу регистрарите и регистрантите се остваруваат:

- со доставување на пополнето барање со соодветните промени;
- преку електронски пат до регистрарот, од наведените контакти за доменот од Регистарот.

Член 23

Сите информации поврзани со .mk и .mkd домените се објавуваат на интернет страницата на МАРнет.

Доколку за одредени прашања е потребно да се оствари контакт истовремено со поголем број регистранти, контактот се остварува на истиот начин како во претходниот став на овој член.

Член 24

Комуникацијата остварена на начините утврдени во член 23 став 2 од овој Правилник има правно дејство како да е писмено известување.

Член 25

Регистрантот е одговорен за секоја регистрација на домен која не е во согласност со целта на доменот и е во спротивност со одредбите од овој Правилник.

Регистрантот сноси одговорност за евентуална повреда на интелектуалната сопственост (авторско право, индустриска сопственост и друга заштита согласно со прописите кои ја регулираат оваа материја), како и за секоја штета настаната како резултат на таква повреда, а која произлегува од покренување постапка за регистрација на домен или употреба на домен.

Во случај на спор помеѓу регистрантот и трето лице, кој произлегува од злоупотреба на доменот, МАРнет ги упатува на решавање на спорот во постапка утврдена со закон и овој Правилник.

Член 26

Регистрантот одговара за точноста на податоците во барањето и за веродостојноста на приложената документација кон барањето.

Доколку регистратот дополнително утврди дека доставените податоци во барањето се неточни или дека документацијата приложена кон барањето е неверодостојна, МАРнет по предходно известување од регистратот може да го избрише доменот од Регистратот, без согласност на регистрантот.

Одговорноста за евентуалните штети за погрешно бришење на домен ги сноси регистратот.

Во случајот од став 3 на овој член се применуваат одредбите од овој Правилник кои се однесуваат на бришење на домен.

VIII. ПРОМЕНА НА ПОДАТОЦИ НА РЕГИСТРИРАНИ ДОМЕНИ

Член 27

Името на доменот не може да се промени.

Регистратот кој ги врши промените е одговорен кон МАРнет за точноста на извршената промена.

Регистратот ќе ја изврши промената во Регистратот по барање на контактот за доменот.

Листа на можни промени и овластени лица кои можат да ги побараат тие промени:

- промена на административен контакт може да врши регистрантот или самиот административен контакт;

- промена на техничкиот контакт може да врши регистрантот или самиот технички контакт и административниот контакт;
- промена на именски опслужувачи може да вршат регистрантот, административен контакт или технички контакт;
- промена на регистрант може да вршат постоечкиот регистрант заедно со новиот регистрант кај регистрар со доставување на писмено Барање за домен;
- промена на податоци за регистрант може да врши регистрант кај регистрар со доставување на писмено Барање за домен;
- регистрантот е единствениот контакт кој е овластен да врши бришење на домен;
- промена на идентификатор (клуч) за контакт не може да се направи, промена на сите други податоци освен на идентификаторот врши назначениот контакт;
- идентификатор (клуч) за листата на именски опслужувачи не може да се промени;
- идентификатор (клуч) на сет на клучеви не може да се промени.

Член 28

МАРнет има увид во сите промени кои ги врши регистрарот по барање на регистрантот во Регистарот.

Промената на податоците се смета дека е спроведена кога ќе биде видлива во Регистарот.

Член 29

МАРнет има право да измени било какви информации за домен или да избрише домен врз основа на правосилна судска одлука или одлука на надлежните органи.

Кога е потребно, за да се зачува техничката стабилност на Интернетот, МАРнет може по предходно известување на регистрантот привремено да го деактивира доменот до отстранување на причината за тоа.

IX. ОБНОВУВАЊЕ НА РЕГИСТРАЦИЈА НА ДОМЕН

Член 30

Регистрантот бара продолжување на регистрација на доменот до регистрар и тоа најмногу 15 дена пред истекот на времето за кој е регистриран доменот.

Продолжувањето на регистрацијата на доменот се смета дека е спроведена кога регистрарот ќе ја направи истата видлива во Регистарот.

Х. БРИШЕЊЕ НА ДОМЕН

Член 31

Регистрацијата на домен може да биде поништена, доменот деактивиран и избришан од Регистарот во следните случаи:

- регистрантот постапува спротивно од овој Правилник;
- регистрантот во писмена форма побарал поништување на регистрацијата на доменот и негово бришење од Регистарот;
- регистрантот на доменот не ги подмирува или ненавремено ги подмирува финансиските обврски утврдени со актите на МАРнет;
- регистрантот на доменот не е во состојба да ги задоволи техничките услови за функционирање на доменот, а тоа доведува до проблеми во функционирањето на именскиот систем;
- регистрантот во постапката за регистрација дал погрешни или неверодостојни податоци или документација;
- регистрантот не доставил промена на задолжителните податоци за себе и за употребата на доменот;
- регистрантот на доменот не ги почитува своите обврски и одговорности пропишани со овој Правилник;
- регистрантот на доменот не презема одговорност или не соработува со службата, односно со лицата овластени за доменот, службата за прашања утврдени со Правилникот и во други случаи за кои е неопходно преземање на определени активности;
- регистрантот на доменот го злоупотребува доменот на начин што со употреба односно неупотреба, ги повредува интелектуалната сопственост, авторските права и жиговите според позитивните прописи;
- во други случаи утврдени со закон или Правилникот.

Член 32

Доколку доменот не биде обновен до датумот на кој истекува регистрацијата, влегува во заштитен период од вкупно 120 (сто и дваесет) дена и во тој период не може да се прави измена на податоците за доменот.

Ако доменот не се обнови во првите 60 (шеесет) дена од заштитениот период, доменот се брише од примарниот именски опслужувач.

По истекување на заштитениот период од вторите 60 (шеесет) дена, доменот се брише од Регистарот и е слободен за регистрација.

XI. ПРЕНОС НА ДОМЕНИ

Член 33

Регистарот треба на регистрантот да му овозможи право на избор на нов регистар по желба на регистрантот, за сите домени кои регистрантот ги регистрирал со посредство на регистарот.

Регистарот треба да соработува со регистрантот, новиот регистар и МАРнет во процесот на пренос на доменот.

Член 34

Регистрантот може да го отстапи доменот на нов регистрант.

Промената на регистрантот се врши пред регистар со Барање за домен- Промена на регистрант, дефинирано од МАРнет, потпишана од регистрантот и Барање за домен- Регистрација на домен, поднесено од новиот регистрант.

Промената на регистрант на доменот се смета дека е спроведена кога регистарот ќе ја направи промената на регистрантот видлива во Регистарот.

XII. СТЕКНУВАЊЕ ПРАВО НА КОРИСТЕЊЕ ДОМЕН СО НАСЛЕДУВАЊЕ И СО ОТСТАПУВАЊЕ НА ДОМЕН

Член 35

Доколку регистрантот престанал да постои, правните наследници можат да побараат стекнување право на користење на доменот, односно промена на регистрант на постојниот домен со упис на свое име во Регистарот.

Со Барањето за домен, покрај потребната документација, задолжително се приложува и правосилен акт со кој се докажува правото за наследување. Од актот треба недвосмислено да произлегува и стекнување на правото за наследување на користење на доменот.

Член 36

Регистрантот на доменот може со Барање за домен- Бришење на доменот да се откаже од правото на користење на доменот.

Во моментот на давањето на изјавата кај регистарот, доменот се брише и може да се регистрира од друго лице во постапка за регистрација на домен.

XIII. РЕШАВАЊЕ СПОРОВИ

Член 37

Страните се упатуваат настанатите спорови во врска со регистрација на домен да ги решаваат пред постојаната арбитража при МАРнет во согласност со Правилникот за арбитражна постапка при Македонска академска истражувачка мрежа МАРнет. Управниот одбор на МАРнет донесува Правилник за арбитражна постапка за решавање на спорови при регистрација на домен.

Член 38

Одлуката донесена во арбитражна постапка пред МАРнет, согласно Правилникот за арбитражна постапка при Македонска академска истражувачка мрежа МАРнет, има обврзувачко дејство спрема учесниците во постапката.

Одлуката донесена во арбитражна постапка не го скратува правото на страните да бараат заштита пред надлежен суд или да поведат други постапки предвидени со закон.

XIV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 39

Измена и дополнување на овој Правилник може да се врши во секое време од страна на Управниот одбор на начин и во постапка како за донесување на овој Правилник.

Предлог за измена и дополнување на овој Правилник може да предложи секој член на Управниот одбор и директорот на МАРнет.

Член 40

Со стапување во сила на овој Правилник, престанува да важи Правилникот за организацијата и управувањето со врвниот македонски .МК домен од октомври 2013 година.

Член 41

Сите домени, регистрирани до денот на донесувањето на овој Правилник, и понатаму остануваат регистрирани.

Усогласувањето ќе се врши еден месец пред истекот на регистрацијата на доменот, со тоа што регистрантот со избор на регистрар од листата на регистрари објавена на интернет страницата на МАРнет избира регистрар преку кој ќе ја врши пререгистрацијата односно обновувањето на доменот.

Член 42

Ако со истекот на рокот за кој е регистриран доменот и е запишан во Регистарот не се усогласи согласно предходниот член од овој Правилник, доменот се деактивира и се брише.

Член 43

МАРнет ќе прекине да ја врши дејноста регистрар за примарниот .mk домен и сите секундарни домени освен gov.mk, по започнувањето на работа на други два регистрари на кои МАРнет ќе ги пренесе овие права со потпишување на договор.

Доколку бројот на регистрари се намали на еден, МАРнет повторно ќе започне да ја врши дејноста регистрар на .mk домени.

Доколку регистрар за .mk домени престане да постои, сите домени регистрирани кај регистрарот кој престанал да постои преминуваат во МАРнет. Регистрантите на овие домени ќе одберат нов регистрар најдоцна до периодот на обновувањето на доменот.

Член 44

МАРнет ќе прекине да ја врши дејноста регистрар за .mk доменот, по започнувањето на работа на други два регистрари на кои МАРнет ќе ги пренесе овие права со потпишување на договор.

Доколку бројот на регистрари се намали на еден, МАРнет повторно ќе започне да ја врши дејноста регистрар на .mk домени.

Доколку регистрар за .mk домени престане да постои, сите домени регистрирани кај регистрарот кој престанал да постои преминуваат во МАРнет. Регистрантите на овие домени ќе одберат нов регистрар најдоцна до периодот на обновувањето на доменот.

Член 45

МАРнет, како јавна установа која врши дејност од јавен интерес има право за свои потреби и за потребите на органите на државната управа на Република Македонија, установи и други организации утврдени со Уставот на Република Македонија и закон, како и јавни претпријатија и единици на локалната самоуправа и градот Скопје да регистрира примарен .mk домен и сите секундарни домени и примарен .mk домен, како и да остане регистрар за истите.

Член 46

Регистрантите кои имаат регистрирано домени го задржуваат правото да го користат доменот и при пререгистрацијата, независно од тоа дали влегува во групата на регистранти кои имаат право да регистрираат терцијални домени во секундарниот домен.

Член 47

Овој Правилник ќе се применува од 10.06.2014 година, а влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Македонска академска истражувачка мрежа

МАРнет

Претседател на управен одбор

Маргита Кон-Поповска